

ที่ นร ๐๕๐๓/

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๔๑ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอให้ระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน

เรียน รัฐ-มท., ทส.

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๓/๔๕๐๗,๔๕๐๘
ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามที่ขอให้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ขอให้ระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในลักษณะที่แตกต่างไปจากการกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ หรือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้ผลการดำเนินการมีผลผูกพันต่อคณะรัฐมนตรี แต่ในกรณีของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานของรัฐในการนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาดำเนินการโดยไม่มีบทลงโทษหรือมีลักษณะกำกับหน่วยงานให้ต้องกระทำหรือไม่กระทำ แต่เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับองค์กรฝ่ายบริหาร และเนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดขั้นตอนหรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกับองค์กรอื่น ๆ จึงเห็นควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินการเรื่องผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ดังนี้

๑. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการใด ให้ส่วนราชการนั้นเร่งพิจารณาเรื่องและรายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบโดยด่วน โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๒. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรีโดยไม่ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบและนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณา ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาตรวจสอบความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวว่าเป็นเรื่องอะไรเกี่ยวข้องกับส่วนราชการใด แล้วนำเสนอรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายก

/รัฐมนตรี ...

รัฐมนตรีซึ่งกำกับส่วนราชการนั้น เพื่อสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอ คณะรัฐมนตรี

๓. กรณีตามข้อ ๒ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและ ข้อเสนอแนะยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถ้าหากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นว่า ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับส่วนราชการหลายหน่วยงาน และเป็นส่วนราชการที่อยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีสั่งและ ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีหลายคน เห็นควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ ส่วนราชการดังกล่าวพิจารณาดำเนินการ โดยให้ส่วนราชการเหล่านั้น ส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่ง เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมความเห็นเพื่อรายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของ รัฐสภาทราบต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๔. กรณีความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในเรื่องใด จะต้องกำหนดเป็นแนวปฏิบัติราชการโดยทั่วไปและส่วนราชการต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติตาม ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ของรัฐสภา ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งเวียนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ และแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

๕. กรณีที่หน่วยราชการไม่อาจปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการ แผ่นดินของรัฐสภา เห็นควรดำเนินการดังนี้

๕.๑ ให้รัฐมนตรีที่ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานฯ เสนอรองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับดูแลพิจารณาสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ

๕.๒ กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีหรือสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องดังกล่าวเสนอรองนายกรัฐมนตรี สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับส่วนราชการดังกล่าวเพื่อพิจารณาสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับส่วนราชการหลายหน่วยงานและแต่ละหน่วยงานอยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีต่างกัน ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณา ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

ในคราวประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ ได้พิจารณาแล้วมีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้
ประเด็นอภิปราย

๑. การพิจารณาเรื่องนี้ควรแยกพิจารณาออกเป็น ๒ เรื่องกล่าวคือ

๑.๑ กรณีการขอให้ระงับการถมดินในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน ตามที่
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอ และ

๑.๒ กรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอขั้นตอนการดำเนินการสำหรับ
เรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการ
เรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย

๒. ผู้แทนเทศบาลเมืองตากชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า หนองน้ำมณีบรรพตมีเนื้อที่
๔๕ ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำและเป็นแหล่งน้ำสำคัญของท้องถิ่น นอกจากเป็นแหล่งน้ำแหล่งประมงของ
ชุมชนแล้วยังเป็นพื้นที่รับน้ำสำหรับการป้องกันน้ำท่วมได้ แม้ว่าการถมแหล่งน้ำดังกล่าวจะทำให้การใช้
ประโยชน์จากการรับน้ำลดลงและส่งผลกระทบต่อบางก๊ำตาม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหนองน้ำ
ดังกล่าว เนื่องจากสภาพตลิ่งและถนนถูกกัดเซาะจนพังจากแนวเขตเดิมมาก ศาลาพักผ่อนทอดไหม
สวนหย่อมทอดไหมและไม่มีแสงสว่าง เป็นต้น เทศบาลจึงต้องดำเนินการโดยเสริมตลิ่ง ถมดิน
ปลูกหญ้า ทำตลิ่งแบบหินทิ้ง สร้างพื้นที่จอดรถ ทางเดิน ให้ประชาชนได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ
เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ การถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตนั้น ใช้พื้นที่ถมดินเพียงบางส่วน
ประมาณร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยผู้รับจ้างในการถมดินได้ทำการถมดินแล้วเสร็จก่อนที่
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ (๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖) ซึ่งมี
ประชาชนทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยกับที่ไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม ภายหลังเทศบาลได้พิจารณาดำเนินการ
ตามความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา โดยการขุดลอกหนองน้ำเพื่อรองรับน้ำเพิ่มเติมแล้ว

๓. อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
โดยตรงนั้นไม่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนด
ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทำงานในลักษณะของการตรวจสอบ (watch dog) กล่าวคือ
ให้แจ้งเรื่องต่อหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นทราบ
หรือพิจารณาดำเนินการ หากหน่วยงานเหล่านั้นไม่ปฏิบัติในเวลาอันสมควร ก็ให้แจ้งนายกรัฐมนตรี
หรือรัฐมนตรีที่ควบคุมกำกับดูแลหรือรัฐสภา ซึ่งการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารมาก เนื่องจากการช่วยฝ่ายบริหารในการตรวจสอบส่วนราชการต่าง ๆ

/ซึ่ง ...

ซึ่งเรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีที่ทางผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพบความบกพร่อง และนำมาปรึกษากับรัฐบาลเสียก่อน ซึ่งจะเป็นไปตามมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ทางรัฐบาลก็จะรับไปดำเนินการให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

๔. เนื่องจากยังไม่มีกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะในขณะที่การปฏิบัติเกี่ยวกับองค์กรอื่น ๆ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองได้มีการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติไว้แล้ว จึงเห็นควรที่จะกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ต่อไป แต่เรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไปตรวจสอบมีเป็นจำนวนมาก ถ้าจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีทุกเรื่องจะเป็นภาระกับคณะรัฐมนตรีมาก ดังนั้น เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งมาและสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีควรจะเป็นเรื่องที่เป็นงานราชการทั่วไปหรือจะมีผลเป็นแนวที่หน่วยงานต้องถือปฏิบัติ เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาสามารถแจ้งข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเองได้ก็ให้ส่งไปได้ หรือจะส่งมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแทนก็ได้ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้แจ้งข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการแล้วแต่ไม่มีรายงานความคืบหน้าจากส่วนราชการนั้นตอบกลับมาควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องดังกล่าวมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้นำเรื่องดังกล่าวกราบเรียนนายกรัฐมนตรีต่อไป กรณีข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในเรื่องใดจะต้องกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติราชการโดยทั่วไป และส่วนราชการต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติตามให้ส่งมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ดังนั้น แนวทางที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเห็นว่ามีเหมาะสมแล้ว

มติคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. เห็นควรให้นำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและมอบให้กระทรวงมหาดไทย และรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้กำกับกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดตากรับไปดำเนินการ โดยให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดูแลกำกับและระมัดระวังการบริหารจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

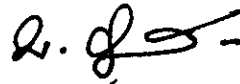
๒. เห็นควรเห็นชอบแนวทางปฏิบัติตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ และแจ้งเวียนให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติต่อไป

/คณะรัฐมนตรี . . .

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๗ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย)

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้
ได้แจ้งเวียนให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

21 มี.ค. 2547

สำนักนิติธรรม

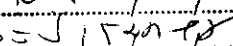
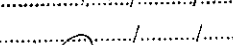
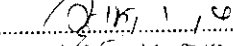
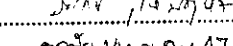
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘-๙

๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(B343/C/๘)

๖(๒) 101

รอง ผอ. ๙๔ 1๙, มี.ค. 2547
ผอ.
ผอ.
หน.ผ.
หน.ง.
จนท.
จนท.พิมพ์/ทนาย